

partier stadig kredser om, blev indsat i Loven. Dette hænger sammen med, at det vældige Indskud af baade Kapital og Arbejde, som det intensive Landbrug er betinget af og er særpræget af, kun kan finde Sted, hvor der er absolut Sikkerhed for, at den private Ejendomsret, ogsaa med Hensyn til Jorden, ikke bliver krænket. I de Lande, hvor Jorden hovedsagelig dyrkes af Fæstere eller Forpagtere, vilde et Landbrug som det danske aldrig kunne etableres. Jeg beder ærede Medlemmer om ikke at overse dette Forhold. Jeg beder dem om at være varsomme, at de ikke slaar noget i Stykker, som det kan tage maaske hundrede Aar at genoprette, ved at gaa en Vej som den, de to Oppositionspartier stadig viser Tilbøjelighed til at ville gaa.

Det Lovforslag, som her foreligger, gaar simpelt hen ud paa at yde Statsstøtte til Overvindelse af visse foreliggende økonomiske Vanskeligheder ved nye Brugs Oprettelse, hverken mere eller mindre. Og til de Medlemmer, der nu saa ivrigt tilstræber at benytte dette Forslag til Indførelse af lovbestemt Ekspropriation af dansk Jord og Statseje af dansk Jord, vil jeg sige, at deres eneste virkelige Undskyldning er, at de ganske sikkert — det tror jeg — ikke har overvejet til Bunds, hvad det er, de med saa stor Iver arbejder paa. Thi Sandheden er, at hvis man rører ved den private Ejendomsret i dette Forhold, undergraver man fuldstændig det Landbrug, som er vokset op her i Landet, det, der er vort Lands Hovederhverv, og som ikke mindst i Øjeblikket er Grundpællen for hele vor Samfundsøkonomi. Jeg henstiller til disse ærede Medlemmer, at de ikke lader sig bjergtage af visse saakaldte moderne og sikkert overmaade velmente, men i Virkeligheden fuldkommen misforstaaende og taa-gede og uklare og fejlagtige Teorier af den Slags, der opstaar under mange og lange Forhandlinger paa Kongresser og ved akademiske Diskussioner, som vor Tid frembyder saa mange Eksempler paa. Det har været det danske Landbrugs store Lykke, at vi i Tiden efter de store Landboreformer saa uforbeholdent og saa ubetinget gik over til en Besiddelsesform af Jord, der ikke blot helt og fuldt lægger Ansvaret paa Jordens Bruger, men ogsaa fuldt og helt og urørligt sikrer ham og hans Familie Udbyttet af, hvad han gennem sit Arbejde nedlægger i denne Jord. Under de Driftsformer, som særtæner det danske Landbrug, er selve Jorden mere og mere blevet det uvæsentlige, selv om den naturligvis er en uundværlig Betingelse for Landbruget; men det er i

Virkeligheden Mennesket og Menneskets Indsats, der først og fremmest bestemmer Ejendomsværdien af en Landbrugsbedrift, og det er godt for os, at det er saaledes. Vil man ud fra rent teoretiske Betragtninger underkende dette og undergrave det private Selveje til Jorden, ødelægger man Grundlaget for vor landøkonomiske Tilværelse, saaledes som den har udviklet sig indtil denne Dag, og lammer den Foretagssomhed og Virkelyst, der er Nerven i det hele.

Det ærede Medlem Hr. Olufson oplæste en Resolution, vedtagen af en Forsamling i Randers, jeg tror, det ærede Medlem sagde, at det var en Udstykningsforening, der havde holdt Møde. Hvor stor og repræsentativ denne Forsamling var, oplyste det ærede Medlem ikke. Men som det allerede her i Tinget er blevet oplyst af det ærede Medlem Hr. Lillelund, er denne Udtalelse ikke overensstemmende med, hvad der blev vedtaget paa de jydskes Husmænds Sendemandsmøde. Ogsaa jeg tør smigre mig med at have noget Kendskab til danske Husmænds Tanker og Følelser, og jeg tror at turde udtale; at det store Flertal af de danske Bønder, enten de kalder sig Husmænd eller Gaardmænd, staar absolut fremmede overfor den Tanke, at Udstykningsvirksomhedens videre Udvikling skulde være betinget af Jorderhvervelse ved Tvangsovertagelse, eller af at Jorden overgaar i Statens Eje.

Der er under de 2 sidste Dages Forhandlinger af flere ærede Talere henvist til den saakaldte Landbokommissions Arbejde. Jeg skal villigt indrømme, at denne Kommission har udført et meget stort og betydningfuldt Arbejde, som i mange Henseender kan være os til Nytte ved Overvejelsen af en Sag som denne og andre Sager af Betydning for den landøkonomiske Udvikling her i Landet, selv om jeg tager det Forbehold, at jeg for mit Vedkommende ikke i alle Henseender føler mig forpligtet til at give Tilslutning til det Standpunkt, som Kommissionens Flertal har indtaget. Denne Kommission betegnes i Almindelighed med Navnet Landbokommissionen. Men dette Navn leder vore Tanker hen paa den første, den store Landbokommission, der blev nedsat her i 1786, og som ganske sikkert er den bedste og mest betydningfulde Kommission, der nogen Sinde har arbejdet i vort Folk. Det var den Kommission, der løste Stavnsbaandet og paabegyndte Bondejordens Overgang fra Fæste til Selveje. Vi, der lever nu, mere end 100 Aar senere, og ikke mindst vi, der